

ایده ها و موضوعات پژوهشی تخصصی مسابقه رشد هشتم

الف) اثربخشی حوزه های علمیه خواهران در نهاد خانواده

اخلاق و تربیت

• رسالت حوزه در بازتعریف سبک زندگی دینی مبتنی بر انسان شناسی شیعی (برای نمونه: اثر فرهنگی حوزه های علمیه بر عناصر انسان شناسی شیعی مانند کرامت انسانی، عدم تمایز و برتری زن و مرد و تقوا و معنویت تنها ملاک برتری، رسالت حوزه در راهنمایی و هدایت انسان کمال جو، بازنمایی نقش و جایگاه خلافت انسان در زمین، نگاه نقادانه به سبک زندگی جمادمحور و غیر ملکوتی در سبک زندگی دینی)

فقه و حقوق

• نگرش انتقادی / پیشنهادی به قانون خانواده از منظر فقه (برای نمونه: بررسی مسئله اجرت المثل و نحله در ایام زوجیت در فقه و نقض آن در قوانین حقوقی جدید خانواده)

روش شناسی، فرهنگی و رسانه ای

در انجام این پژوهش ها، پژوهشگر باید با دو مفهوم کلیدی ذیل آشنا باشد و بر اساس معنای دقیق این مفاهیم، مطالب را تدوین نماید.

اول: مفهوم روش شناسی

در روش شناسی، مجموعه ای مرتبط از مفاهیم، گردآوری مجموعه ای از فرضیات، عقاید و تصورات؛ مقایسه ارزیابی های مختلف؛ نقد روش های خاص برای رسیدن به پاسخ یک پرسش به کار گرفته می شوند؛ بنابراین باید دقت داشت در پژوهش هایی که در آن عنوان روش شناسی وجود دارد، باید سه مرحله مذکور وجود داشته باشد؛ در غیر این صورت متن پژوهش با عنوان آن تطابق ندارد.

دوم: مفهوم آسیب شناسی

بررسی دسته ای از نابسامانی ها و ناهنجاری های رفتاری چه به صورت فردی و یا جمعی که ریشه در بی نظمی ها، کژکارکردی های پدیده ها و پیامدهای نامطلوب آنها دارد. همچنین می توان گفت که آسیب شناسی به هر نوع عمل فردی یا جمعی گفته می شود که در راستای اصول اخلاقی و قواعد عام عمل جمعی یا غیررسمی، محل فعالیت کنشگران قرار نمی گیرد و در نتیجه با منع قانونی و یا قبح اخلاقی و اجتماعی روبه رو می گردد؛ بنابراین اگر در عنوان تحقیق کلمه «آسیب

شناسی» وجود داشته باشد، باید اولاً ناهنجاری‌ها و نابسامانی‌ها و پیامدهای مساله بررسی شود و سپس به ریشه ایجاد این موارد در همان حوزه پرداخته شود؛ به عبارتی این پژوهش‌ها دارای دو عنوان اصلی و مهم در متن مقاله هستند؛
اول: گزارشی از نوع آسیب‌ها و پیامدهای به وجود آمده؛
دوم: بررسی علت و ریشه‌های آسیب.

- آسیب‌شناسی متون آموزشی حوزه‌های علمیه خواهران در بحث جنسیت و خانواده
- برنامه ریزی آموزشی نوین برای درس زن و خانواده در حوزه‌های علمیه
- چرایی و چگونگی رواج اندیشه‌های فمینیستی در حوزه‌های علمیه با وجود نظام آموزشی موجود
- آسیب‌شناسی نقش علمی حوزه‌های علمیه خواهران در گفتمان‌های خانواده در سطح کشور
- وضعیت سنجی میزان و سطح و مصادیق باورداشت‌های فمینیستی در طلاب حوزه‌های خواهران و بازتاب آن در فاصله افکنی طلاب از تبلیغ موثر دینی
- گفتگو با اساتید حوزه‌های خواهران در استان یا یک گرایش تحصیلی یا ... در خصوص باورداشت آنان درباره نقش حوزه‌های علمیه خواهران و خواهران طلبه در میزان اثرگذاری بر مسائل خانواده

مطالعات زنان و انسان‌شناسی

- مطالعه کتابخانه‌ای درباره تعریف خانواده الگو، براساس نوع تعریف مفهومی و مصداقی از جنسیت
- جنسیت از منظر انسان‌شناسی شیعی و بازتاب‌ها و دستاوردهای فکری و عملی آن
- امکان سنجی گفتمان انسان کامل زنانه در اندیشه شیعی مبتنی بر شخصیت حضرت زهرا (سلام الله علیها)
- مبناشناسی انسان شناختی از دیدگاه خانواده‌ی کامل بودن اهل بیت در اندیشه شیعی
- بازتاب نیاز مستمر به انسان کامل در اندیشه شیعه، در مسئله خانواده و سبک زندگی
- اصالت خانواده در مبانی انسان شناختی شیعی، چیستی، چرایی و چگونگی
- گفتگوهای تخصصی با اساتید حوزوی صاحب نظر پیرامون انسان‌شناسی جنسیتی، و استنتاجات بحث خانواده از آن
- رصد میدانی دیدگاه‌ها درباره جنسیت داشتن روح نزد اساتید حوزه با گرایش‌های مختلف فلسفی و عرفانی و حدیثی و ... و بازخوانی مسئله زن و خانواده براساس آن
- مطالعه انتقادی/میدانی درباره اثرگذاری کتاب «زن در آینه جلال و جمال» در جهت دهی به ذهنیت دانش‌آموختگان حوزه‌های علمیه

- پرسشنامه و رصد میدانی دیدگاه بانوان همکار در مرکز مدیریت حوزه خواهران و مراکز استانی در زمینه نگرش های جنسیتی و فمینیستی

- مطالعه میدانی وضعیت ازدواج و خانواده داری در سطح بانوان کارمند در حوزه های علمیه

فلسفه و کلام

در ریز موضوعات این بخش بیشترین به تأثیر نوع اعتقاد مذهبی بر سلامت و تعالی و رشد خانواده است. آنچه از پژوهشگر در بررسی و تطبیق مذاهب اسلامی به ویژه شیعه و اهل سنت انتظار می رود آن است که در ریز موضوعات، تأثیر اعتقادات مذهبی هر دو گروه با توجه به انتظار از ازدواج و کارکردهای آن بررسی شود. به طور مثال اگر در یک مذهب اصل و هدف از تشکیل خانواده تکثیر جمعیت برای ایجاد رقابت های قومی و یا تفاخر است، قطعاً نوع نگاه این فرقه با گروه دیگر که هدف و اصل از تشکیل خانواده را کرامت فردی و رشد زوایای شخصیتی فرد در قالب ازدواج و تشکیل خانواده می داند متفاوت خواهد بود.

- مطالعه انتقادی خانواده معیار در هویت و تاریخ اسلام از منظر اهل سنت
- بررسی تطبیقی خانواده متعالی در شیعه و اهل سنت بین فرهنگ حدیثی و فرهنگ تاریخی
- انسان شناسی جنسیتی در حدیث و کلام اهل سنت و نظام خانوادگی برآمده از آن
- گفتگو با علمای اهل سنت درباره خانواده معیار در اندیشه و فرهنگ اسلامی تسنن

مهدویت

در انجام پژوهش‌های ذیل باید ویژگی‌های جامعه منتظر را به عنوان جامعه کمال خواه و کمال گرا با توجه به منابع مهدویت و آینده پژوهی استخراج و بررسی کرد و سپس به بررسی آثار و مزایای سبک زندگی در جامعه ایده آل منتظر در مقایسه با سبک زندگی موجود آن پرداخت. این مساله در مورد فعالیت بانوان طلبه نیز با بررسی نقش و جایگاه زنان منتظر در جامعه منتظر صدق می‌کند، قطعاً اگر الگوی تبلیغی و عملی زن منتظر در جامعه ای که مفهوم انتظار را باور دارد مشخص شود، می‌توان به اشکالات و نواقص موجود در فعالیت‌های حاضرین قشر و علت‌های آن در قالب عنوان «آسیب شناسی» پرداخت.

- نقش آموزه مهدویت و انتظار، در تعریف و طراحی سبک زندگی دینی و طراحی خانواده طراز دینی
- نقش و میزان اثرگذاری اصالت‌الانتظار برآمده از معارف مهدویت شیعی در تعریف مفاهیم و ارکان سبک زندگی دینی
- آسیب‌شناسی فعالیت بانوان مبلغه در زمینه نشر معارف مهدوی و فرهنگ انتظار فارغ از نقش‌ها و هویت‌های جنسیتی

زنان

ب) بحران کرونا

به نظر می‌رسد در انجام برخی از محورهای پژوهشی باید روش کتابخانه‌ای و در برخی دیگر روش میدانی اتخاذ گردد. به عنوان نمونه در محورهایی مانند مطالعه نقش علما و طلاب استان محل سکونت در ارتباط گیری و یا گونه شناسی سبک زندگی دینی در خانواده‌های مختلف در استان در دوران قرنطینه ناشی از بحران کرونا و یا آسیب شناسی فعالیت های اجتماعی و تبلیغی طلاب حوزه های علمیه خواهران در استان محل سکونت در دوران قرنطینه و.... روش پژوهش، میدانی است و برای دریافت و تحلیل اطلاعات لازم است تا پژوهشگر با پرسشگری، مصاحبه، مشاهده، تصویربرداری و ... اطلاعات لازم را جمع آوری و سپس به تحلیل آن اقدام نماید؛ اما بیشتر موضوعات کتابخانه‌ای است. پژوهشگران در نگارش تحقیقات با موضوع کرونا در روش کتابخانه‌ای باید دقت داشته باشند که باید از واژه کرونا الغای خصوصیت کنند و به عبارتی در فقه و یا قوانین مدنی و ... به دنبال مواردی باشند که ویژگی‌ها و پیامدهایی شبیه به کرونا دارند مانند عنوان‌هایی چون قاعده فقهی «لاضرر»، «حفظ النفس» و .....

• شاخصه های خانواده دینی بانشاط در دوران قرنطینه مطابق آموزه های دینی

• مطالعه نقش علما و طلاب استان محل سکونت در ارتباط گیری و حفظ خانواده ها در زمان قرنطینه

• آسیب شناسی فعالیت اجتماعی و تبلیغی طلاب حوزه های علمیه خواهران در استان محل سکونت در دوران قرنطینه

• اصول حاکم بر تبدیل موضوع کرونا به مسئله فقهی

• قواعد فقهی قابل تطبیق بر مسئله کرونا

• موضوع شناسی کرونا و تاثیر آن بر استنباط مبانی و احکام فقه کرونا

• کرونا و تاثیر آن بر رابطه بین نظافت و قداست حرم اهل بیت (علیهم السلام)

• منطق موضوع شناسی فقه سنتی در موضوع فقه کرونا

• مسئولیت مدنی ناقل بیماری کرونا در ارتباط با دیگران

• مسئولیت کیفری ناقل بیماری کرونا در ارتباط با دیگران

• حکم فقهی درمان و پرستاری در شرایط اضطراری برخاسته از بیماری کرونا

• احتکار ارقام بهداشتی و چگونگی مجازات عاملان بر اساس فقه و حقوق اسلامی

• مدل رویایی فقه با احکام چالشی کرونا و پسا کرونا

• کرونا و بررسی مساله نسبت علم و دین

- راهبرد دینی در چگونگی رویارویی با بیماری‌های مسری (ایجاد سبک تبلیغی جهادی)
- نقش فرهنگی حوزه‌های علمیه در کاهش و کنترل ویروس کرونا
- بررسی پیامدهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و خانوادگی کرونا و چگونگی مواجهه با آن
- حدود و اختیارات حکومت در موضوع مقابله با کرونا
- مبانی و دیدگاه مراجع در خصوص صرف وجوهات شرعی در مقابله با کرونا
- زکات و مصارف آن در پیشگیری از بیماری کرونا
- تبیین احکام متوفیان کرونایی (غسل، کفن و دفن)
- تحلیل احکام درمان با محرّمات در بیماری‌های واگیردار (مواردی مانند استفاده از مشروبات الکلی و یا مواد مخدر، خون و یا ادرار حیوانات در کنترل بیماری‌های واگیردار)

ج) بیانیه گام دوم

- ضرورت بازخوانی نقشه مهندسی حوزه علمیه خواهران متناسب با سند چشم انداز و بیانیه گام دوم
- کاوشی در راهبردهای عملیاتی کردن بیانیه گام دوم در نظام آموزشی حوزه علمیه خواهران
- نقش «انسان شناسی جنسیتی» در قرائت روزآمد تمدن زمینه ساز
- اثربخشی کارکرد گرایانه مفاهیم و ارزش های خانواده در سند چشم انداز و بیانیه گام دوم
- باز ترسیم رسالت حوزه علمیه خواهران در تحقق اهداف بیانیه گام دوم
- باز ترسیم نقش بانوان در سند الگوی پیشرفت ایرانی و اسلامی و گام دوم
- بازتعریف نقش زن در زمینه سازی برای تمدن نوین در افق سند چشم انداز ۱۴۰۴ و بیانیه گام دوم
- نقش انسان شناسی جنسیتی در قرائت روزآمد تمدن زمینه ساز
- نگرش سیستمی به جایگاه حوزه علمیه خواهران در بیانیه گام دوم
- بازنمایی نقش بانوان در گام دوم انقلاب
- تحقق گام دوم انقلاب با ایفای نقش مقدس مادری
- دایره و دامنه اصالت هویت انسانی زنانه با نگاه به آموزه های گام دوم
- راهبردهای فراگیر سازی بیانیه گام دوم در هژمونی بانوان شیعی
- الزامات اندیشه ای در متون آموزشی حوزه علمیه خواهران بر مبنای گام دوم
- زن و خانواده در آموزه های بیانیه گام دوم از تمدن های آخرالزمانی تا تمدن زمینه ساز
- زن، خانواده و مسئولیت پذیری زن در بیانیه گام دوم
- سنجش تاثیر بیانیه گام دوم در ارتقای سلامت روانی فرزندان در خانواده (با تأکید بر بررسی های میدانی)
- سنجش تاثیر بیانیه گام دوم در سازگاری زناشویی زوجین (با تأکید بر بررسی های میدانی)
- ضرورت بازخوانی آموزه های گام دوم بر مبنای مطالعات زن و خانواده و جنسیت
- ضرورت بازخوانی نقشه مهندسی حوزه علمیه خواهران متناسب با سند چشم انداز و بیانیه گام دوم
- کاوشی در راهبردهای عملیاتی کردن بیانیه گام دوم در نظام آموزشی حوزه علمیه خواهران
- الگوی زن تراز انقلاب در راستای بیانیه گام دوم
- نقش انسان شناسی جنسیتی در قرائت روزآمد تمدن زمینه ساز

- نقش آفرینی زنان در شکوفایی تمدن نوین اسلامی
- نقش موثر زنان در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب
- نگرش سیستمی به جایگاه حوزه علمیه خواهران در بیانیه گام دوم